

Documents d'Anàlisi Geogràfica

36

Núm. 36, 2000, ISSN 0212-1573

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions

Universitat
de Girona

Documents d'Anàlisi Geogràfica 36

Documents d'Anàlisi Geogràfica

Documents d'Anàlisi Geogràfica / Universitat Autònoma de Barcelona, Departament de Geografia ; dir. M. Dolors García Ramon. — Núm. 1 (1982)- . — Bellaterra [Barcelona] : Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Publicacions, 1982- . — 23 cm

A partir del núm. 25 (1994) apareix també com a menció de responsabilitat: Universitat de Girona. Secció de Geografia. — A partir del núm. 25 (1994) apareix com a coeditor: Universitat de Girona. — Fusió de: Documents d'Anàlisi Urbana, Documents d'Anàlisi Territorial i Documents d'Anàlisi Metodològica en Geografia

ISSN 0212-1573

I. Universitat Autònoma de Barcelona, Departament de Geografia

II. Universitat de Girona. Secció de Geografia

1. Geografia — Revistes

91(05)

Editors

Abel Albet i Mas (Universitat Autònoma de Barcelona),
Antoni Durà i Guimerà (Universitat Autònoma de Barcelona),
Joan Nogué i Font (Universitat de Girona)

Consell de redacció

Abel Albet, Mireia Baylina, Gemma Cànoves, Antoni Durà,
Joan Nogué, Anna Ribas, Lluís Ribera, Pilar Riera,
Maria Villanueva

Consell assessor

Mark Bassin (University College, London), Joan Becat
(Universitat de Perpinyà), Lourdes Benería (Cornell
University), Vincent Berdoulay (Université de Pau),
Joan Cals (Universitat Autònoma de Barcelona), Maryse
Clary (Institut Universitaire de Formation des Maîtres
d'Aix-Marseille), Marcelo Escolar (Universidad de Buenos
Aires), João Ferrão (Universidade de Lisboa), Maria Dolors
García Ramon (Universitat Autònoma de Barcelona),
Josefina Gómez Mendoza (Universidad Autónoma
de Madrid), Francesco Indovina (Istituto Universitario
di Architettura di Venezia), Jim Lewis (University
of Durham), Enric Lluch (Universitat Autònoma
de Barcelona), Joan Mateu (Universitat de València),
Janet Momsen (University of California at Davis),
Lluís Riudor (Universitat Pompeu Fabra, Barcelona),
Joan Sabí (Universitat Autònoma de Barcelona),
Antoni F. Tulla (Universitat Autònoma de Barcelona)

Traducció d'índexs i resums

Céline Gautier, Gerda K. Priestley, Carolina Ribalta

Redacció

Universitat Autònoma de Barcelona
Departament de Geografia
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel. 93 581 15 27. Fax 93 581 20 01

Subscripció i administració

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel. 93 581 17 15. Fax 93 581 20 00

Intercanvi

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques
Secció d'Intercanvi de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel. 93 581 11 93

Coberta

Loni Geest & Tone Høverstad

Edició i impressió

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel. 93 581 15 96. Fax 93 581 20 00
ISSN 0212-1573
Dipòsit legal: B. 27.071-1982
Impress a Catalunya
Impress en paper ecològic

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia, el tractament informàtic i la distribució d'exemplars mitjançant lloguer, és rigorosament prohibida sense l'autorització escrita dels titulars del «copyright», i estarà sotmesa a les sancions establertes a la Llei. S'autoritza la reproducció del sumari i dels resums sempre que n'aparegui la procedència.

Les opinions expressades en articles, notes, informacions, ressenyes i treballs publicats a DOCUMENTS D'ANÀLISI GEOGRÀFICA són d'exclusiva responsabilitat dels seus autors.

Aquesta revista es regeix pel sistema de censors.

Els articles publicats a DOCUMENTS D'ANÀLISI GEOGRÀFICA són indexats o ressenyats a: «Francis. Bibliographie Géographique Internationale», «Geographical Abstracts. Human Geography», «Geographical Abstracts. Physical Geography», «International Development Abstracts», «Índice Español de Ciencias Sociales», «Geodoc».

Sumari

Documents d'Anàlisi Geogràfica = Doc. Anàl. Geogr.

Núm. 36, p. 1-185, 2000, ISSN 0212-1573

S'autoritza la reproducció dels resums i de les pàgines del sumari.

Articles

- 15-46 **NADAL, Francesc; URTEAGA, Luis** (Universitat de Barcelona. Departament de Geografia Humana); **MURO, José Ignacio** (Universitat Rovira i Virgili. Departament de Geografia)
El mapa topográfico del Protectorado de Marruecos en su contexto político e institucional (1923-1940). *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 2000, núm. 36, p. 15-46, 50 ref., 1 tab., 7 fig., 1 annex.

Durante los años veinte, tras una profunda reorganización de los servicios cartográficos del Estado, la dictadura de Primo de Rivera encargó al Depósito de la Guerra la formación de un mapa topográfico del Protectorado español de Marruecos a escala 1:50.000. El levantamiento de la carta marroquí se realizó simultáneamente a otras operaciones cartográficas en las islas Canarias, el norte de África y la Península. Este artículo estudia la formación del mapa de Marruecos, prestando especial atención a su contexto geopolítico e institucional. La carta marroquí abrió una nueva etapa en la militarización de la cartografía topográfica española. La consulta de fuentes archivísticas ha permitido reconstruir la trayectoria profesional de sus artífices.

Palabras clave: Protectorado de Marruecos, cartografía colonial, cartografía militar, mapa topográfico de Marruecos, Depósito de la Guerra.

La carte topographique du Protectorat du Maroc et son contexte politique et institutionnel (1923-1940)

L'année 1923, après une profonde reorganisation des services cartographiques de l'État, la dictature de Primo de Rivera a commandé au Dépôt de la Guerre la formation d'une carte topographique du Protectorat espagnol du Maroc à échelle 1:50.000. La levée de la carte marocain fut réalisé simultanément à autres opérations cartographiques aux îles Canaries, nord d'Afrique et la Péninsule. Cette article étudie la formation de la Carte du Maroc, prêtant une special attention à leur contexte géopolitique et institutionnel. La carte marocain a ouvert une nouvelle étape dans la militarisation de la cartographie topographique espagnole. La consultation des archives militaires a rendu possible la reconstruction de la trajectoire professionnel de leurs auteurs.

Mots clé: Protectorat du Maroc, cartographie coloniale, cartographie militaire, Carte topographique du Maroc, Depósito de la Guerra.

The Topographical Map of Morocco's Protectorate in his political and institutional context (1923-1940)

During the 1920's decade, after a deep reorganization of the cartographical services, Primo de Rivera's dictatorship entrusted the Dépôt de la Guerre to survey a topographical map of Morocco's Protectorate at a scale 1:50.000. That survey was made simultaneously with other topographical works in the Canarian Islands, the North of Africa and the Iberian Peninsula. This paper will examine the history of the Topographical Map of Morocco's Protectorate, paying particular attention to his geopolitical and institutional context. The Morocco's Map opened a new stage in the militarization of the Spanish topographical cartography. The archive sources had allowed to identify the professional path of his makers.

Key words: Morocco's Protectorate, colonial cartography, military cartography, Topographical Map of Morocco, Dépôt de la Guerre.

47-62 PEDONE, Claudia (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Geografia)

Globalización económica y modernización agrícola conservadora. Vigencia de la aparcería en un área de margen del Oasis Norte de Mendoza (Argentina). *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 2000, núm. 36, p. 47-62, 25 ref., 2 tab.

La existencia de la aparcería se puede ubicar en muy dispares sistemas agrarios que abarcan un abanico espacio-temporal amplio. En la actualidad, este sistema productivo es un elemento clave para comprender las relaciones establecidas entre diferentes actores sociales frente a las transformaciones productivas provocadas por la modernización agrícola a nivel mundial y específicamente en América Latina. Este trabajo tiene por objetivo presentar un estudio de caso donde la aparcería aparece como un sistema de producción que vincula a dos tipos de racionalidades económicas, llevadas a cabo por algunos agricultores, dentro de las transformaciones generadas por la modernización agrícola en América Latina. Se hace una referencia general a las líneas teóricas de investigación que se han ocupado de esta problemática, principalmente en nuestra región, y posteriormente se presentan los resultados obtenidos en el estudio llevado a cabo en un área de margen del Oasis Norte de Mendoza (Argentina).

Palabras clave: aparcería, modernización agrícola, América Latina, estrategias productivas, mercado de trabajo.

Globalisation économique et modernisation agricole conservatrice. Vigueur du métayage dans une aire au bord du Oasis Nord de Mendoza (Argentine)

L'existence du métayage peut être établie dans des systèmes agraires très différents qui embrassent un éventail spatio-temporel large. Aujourd'hui, ce système productif est un élément clé pour comprendre les relations établies entre les différents acteurs sociaux devant les transformations de la production provoquées par la modernisation agricole au niveau mondial et spécialement en Amérique Latine. Ce travail a comme objectif de présenter une étude de cas où le métayage apparaît comme un système de production qui relie deux types de rationalités économiques, menées à bien par des agriculteurs, dans le cadre des transformations générées par la modernisation agricole en Amérique Latine. L'article fait référen-

ce aux lignes théoriques de la recherche qui s'est occupée de cette problématique, principalement dans notre région, et présente ensuite les résultats obtenus dans l'étude menée à bien dans une aire du bord de l'Oasis Nord de Mendoza (Argentine).

Mots clé: Métayage, modernisation agricole, Amérique Latine, stratégies productives, marché du travail.

Economic globalization and conservative agrarian modernization. Current of sharecropping in marginal area of North Oasis of Mendoza (Argentina)

Sharecropping existence could be situated in a wide range of different agrarians systems through space and time. Nowadays, this productive system is a key element to understand social relations established among different social actors in front of productive transformations provoked by agrarian modernization at world level and specifically in Latinamerica. This paper wants to present a case study were sharecropping appears as a production system that links two types of economic rationalities put in practice by some farmers within transformations generated in Latinamerica agrarian modernization. After a general reference to theoretical streams of research that have dealt with this problematic, specially in this region, results obtained in a study carry out in an area of the margin of Mendoza's North Oasis (Argentina) are presented.

Key words: sharecropping, agrarian modernization, Latinamerica, productive strategies, workmarket.

- 63-89 **SERRA RUIZ, Pere; PONS FERNÁNDEZ, Xavier; SAURÍ PUJOL, David** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Geografia) *Anàlisi dels usos del sòl de la plana de l'Alt Empordà i la seva localització a través de la teledetecció (1977-1993). Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 2000, núm. 36, p. 63-89, 34 ref., 7 tab., 5 il.

La plana de l'Alt Empordà (nord-est de Catalunya) presentava, en la dècada de 1970, un paisatge intensament humanitzat i diversificat, fruit de l'acció humana al llarg dels segles. L'ús de la teledetecció per a la localització dels usos del sòl de 1977 i de 1993 ens ha permès detectar i analitzar els canvis i processos esdevinguts en aquests setze anys a l'àrea d'estudi. Entre aquests destaquen la intensificació de determinats conreus herbacis, l'increment de la urbanització i la tendència a l'homogeneïtzació paisatgística. La metodologia emprada per a la classificació de les imatges digitals disponibles dels dos anys ha tingut en compte la fragmentació parcel·laria, típica del paisatge mediterrani, i la forta dinàmica temporal dels conreus herbacis, predominants a l'àrea.

Paraules clau: plana de l'Alt Empordà, usos del sòl, teledetecció, dinàmica del paisatge.

Analyse de l'occupation des sols dans la plaine du Alt Empordà et sa localisation par la télédétection (1977-1993)

La plaine du Alt Empordà (nord-est de Catalogne) montre pendant la décade de 1970 un paysage fortement humanisé et diversifié, fruit de l'activité humaine pendant des siècles. L'utilisation de la télédétection pour la localisation de l'occupation des sols de 1977 et 1993 nous a permis de détecter et analyser les changements

produits pendant ces seize années sur ce site: la intensification de certaines cultures herbacées, la croissance de l'urbanisation et la tendance a l'homogénéisation du paysage. La metodologia utilisée pour la classification des images numériques disponibles de ces années a pris en compte la fragmentation parcellaire, typique du paysage méditerranéen, et la forte dynamique temporel des cultures herbacées, prédominants sur le territoire.

Mots clé: plaine du Alt Empordà, occupation des sols, télédétection, dynamique du paysage.

Land use analysis from the Alt Empordà plain and their location through remote sensing (1977-1993)

The Alt Empordà plain (north-east of Catalonia) in the 1970s presented an intensely humanized and diversified landscape as a result of human action over the centuries. The use of remote sensing for land use location of 1977 and 1993 allows us to detect and analyse the produced changes, during these years, in the study area: intensification of certain herbaceous crops, increase of urban surface and tendency to the homogenisation of the landscape. The methodology used for available digital images classification has taken into account plot fragmentation, typical of Mediterranean landscape, and the high temporal dynamics of herbaceous crops, predominant in the area.

Key words: Alt Empordà plain, land use, remote sensing, landscape dynamics.

Estats de la qüestió i documentació

93-109 LOIS, Carla Mariana (Universidad de Buenos Aires. Instituto de Geografía)

La elocuencia de los mapas: un enfoque semiológico para el análisis de cartografías. *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 2000, núm. 36, p. 93-109, 27 ref.

Parece una obviedad recordar que pueden echarse múltiples miradas sobre un mismo objeto. Sin embargo, también parece obvio que en los mapas hay sólo una mirada. Y que esa mirada es válida, legítima, neutral y anónima. En este sentido, el mapa es aceptado como una fotografía simplificada de la realidad o, cuanto menos, una imagen analógica. Ciertas condiciones contextuales (técnicas, sociales, políticas, institucionales e históricas) y ciertas condiciones textuales (códigos, sintaxis gráfica y funciones signícas) se combinan en múltiples mecanismos de lecturas que permiten un consumo de cartografías escasamente reflexivo. En este trabajo se ensayará un análisis de algunos de estos mecanismos textuales y contextuales en que se apoyan la efectividad y elocuencia de los postulados del mapa, con el objetivo de aportar comentarios críticos para un debate más profundo acerca de los usos y las potencialidades de los discursos cartográficos.

Palabras clave: cartografía, mapas, semiología cartográfica, textualidad cartográfica.

L'eloquence des cartes: un approche sémiologique pour l'analyse de cartographies

Malgrat qu'un meme objet peut etre vu selon differents regards, souvent il parait qu'il y a un seul regard, legitime et anonyme pour les cartes. La carte est acceptée

comme une photographie simplifiée de la réalité ou comme une image analogique. Quelques conditions textuelles (codes, syntaxe graphique, fonctions sygniques) font une combinaison que permet une consommation de cartographies peu réflexive. Dans cet article on fait une analyse des mécanismes textuels et contextuels de l'effectivité et l'éloquence des cartes avec l'objectif de construire un débat critique sur les usages et les potentialités des discours cartographiques.

Mots clé: cartographie, cartes, sémiologie cartographique, textualité cartographique.

The eloquence of maps: a semiological view for analyzing cartography

An object could be considered from several points of view. This may seem obvious, however, it also seems to be obvious that there is only one point of view considering maps and that this view is valid, legitimate, neutral and anonymous. In this respect the map is accepted as a simplified photograph of reality, or as an analogical image. Some contextual conditions (technical, social, political, institutional and historical) and certain textual conditions (codes, graphical syntax and sign functions) are combined through different reading mechanisms that allow cartography to be consumed without being thought. This article attempts to analyze some of the textual and contextual mechanisms in which effectiveness and eloquence of maps postulates are based upon to add some critical commentaries in order to discuss about the use and potentiality of cartographical discourses.

Key words: cartography, maps, cartographical semiology, cartographical texts.

111-132 GIL ALONSO, **Fernando** (Universitat Autònoma de Barcelona. Centre d'Estudis Demogràfics)

El descenso de la fecundidad en el nordeste peninsular: patrones territoriales y difusión espacial. *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 2000, núm. 36, p. 111-132, 23 ref., 6 tab., 4 il.

El objetivo de este artículo es investigar algunas de las características de la transición de la fecundidad en el nordeste peninsular. Para ello se ha utilizado el censo de 1920, que es el primero que incluye una pregunta sobre el número de hijos nacidos vivos declarado por las mujeres alguna vez casadas. Esta fuente de información retrospectiva permite analizar las diferencias espaciales de fecundidad existentes a finales del siglo XIX y principios del XX. Los resultados muestran un elevado contraste entre las altas descendencias presentes en las provincias occidentales de la depresión ibérica y la baja fecundidad de las orientales, lo que demostraría la existencia de distintos patrones de fecundidad. Sin embargo, algunos indicios parecen caracterizar el valle del Ebro como una zona, no de ruptura, sino de transición entre la baja y la alta fecundidad, debido a la difusión de los comportamientos controladores desde el foco catalán.

Palabras clave: fecundidad declarada, observación retrospectiva, censo de 1920, España, siglos XIX-XX.

La baisse de la fécondité au nord-est de la péninsule Ibérique: modèles territoriaux et diffusion spatiale

L'objectif de cet article est de connaître certaines caractéristiques de la transition de la fécondité au nord-est de la péninsule Ibérique. Pour cela, on a utilisé le recensement espagnol de 1920, le premier qui pose une question sur le nombre d'enfants nés vivants déclarés par les femmes mariées au moins une fois. Cette source de type

rétrospectif permet d'analyser les différences spatiales de fécondité qui existaient à la fin du XIXème siècle et au début du XXème. Les résultats montrent une forte opposition entre les hautes fécondités des provinces occidentales de la dépression Ibérique et les basses fécondités des provinces orientales. Ça démontrerait l'existence de divers modèles de fécondité. Néanmoins, quelques indices semblent caractériser la vallée de l'Èbre non pas comme une zone d'opposition, mais de transition entre la basse et la haute fécondité, dû à la diffusion de comportements restrictifs à partir du foyer catalan.

Mots clé: fécondité déclarée, observation rétrospective, recensement de 1920, Espagne, XIXème-XXème siècles.

Fertility decline in North-eastern Spain: spatial patterns and diffusion

The paper's main aim is to study some specific fertility transition characteristics in North-eastern Spain. The analysis is carried out with the 1920 Census, the first to include a question on the number of children ever born to ever married women. This type of retrospective question allows a spatial analysis of fertility differences in the late 19th Century and early 20th Century. Results show an important contrast between the high fertility levels of the western provinces of the area and the low ones existing in the eastern part, proving the presence of different fertility patterns. However, there is also evidence characterizing the Ebro river valley not as a breaking-off area but as a transition zone between high and low fertility levels, due to the diffusion of fertility control from Catalunya.

Key words: Children ever born, retrospective observation, 1920 Census, Spain, 19th and 20th Centuries.

133-147 SAFAROVA, Gaiané (Acadèmia de Ciències Russa. Institut d'Economia i Matemàtiques)

Els efectes de l'estructura d'edats en el creixement de la població. *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 2000, núm. 36, p. 133-147, 24 ref., 5 tab., 3 il.

L'article analitza les característiques de la distribució per edats de la població que contribueixen al seu desenvolupament. Aquesta influència s'ha estudiat en uns quants països desenvolupats, a través de l'efecte i la dinàmica de factors com el potencial demogràfic, la distribució per edats de les poblacions estables, els índexs d'inestabilitat i els components de la taxa de creixement natural. D'aquesta manera, s'ha demostrat que l'estructura d'edats crea inèrcia, estableix el desenvolupament demogràfic i afecta, de manera important, el creixement de la població.

Paraules clau: creixement de la població, estructura d'edats, població estable, potencial del creixement demogràfic.

Les effets de la structuration par âges sur la croissance de la population

Cet article analyse comment les caractéristiques de la distribution de la population par âges contribuent à son développement. Cette influence a été étudiée au travers de l'effet et de la dynamique des facteurs tels que le potentiel démographique, la distribution par âges des populations stables, les indices d'instabilité et les composantes de la taxe de croissance naturelle, pour certains pays développés. De cette façon, il a été démontré que la structuration par âges crée l'inertie, stabilise le déve-

loppement démographique et affecte, de manière importante, la croissance de la population.

Mots clé: croissance de la population, structuration par âges, population stable, potentiel de croissance démographique.

The effects of age structure in population growth

Age distribution characteristics reflecting the contribution of age composition to the population development, such as demographic potentials, stable age distributions, instability indexes, components of the rate of natural increase for a number of developed countries, and their dynamics have been analysed. The role of age structure as an inertial and stabilising factor of demographic development affecting significantly population growth has been demonstrated.

Key words: population growth, age structure, stable population, demographic growth potential.

Notícies

151-156 ALDEA I BOSCH, Agar; BAGUENA LATORRE, Josep; DONAT MUÑOZ, Carles; GONZÁLEZ-CENTENO, Francesc (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Geografia)

Una xarxa de ciutats per un món de ciutadans. *VIè Congrès Mundial Metropolis '99*. Barcelona, del 16 al 19 de març de 1999. *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 2000, núm. 36, p. 151-156.

Entre els dies 16 i 19 de març de 1999 es va celebrar a Barcelona el *VIè Congrès Metropolis*, organitzat per l'associació que porta el mateix nom, en el qual es van debatre temes referents a les polítiques de govern de les ciutats, tot incidint en quatre àmbits d'actuació: infraestructures aeroportuàries, qualitat mediambiental, desenvolupament econòmic i turisme cultural.

Paraules clau: ciutat, metròpolis, gestió urbana, planificació.

Un reseau de cités pour un monde de citoyens. *VIème Congrès Mondial Metropolis '99*. Barcelone, du 16 au 19 mars 1999

Entre le 16 et le 19 mars 1999 se déroula a Barcelona le *VI Congrès Metropolis* organisé par l'association du même nom. Les thèmes relatifs aux politiques du gouvernement urbain se sont débattus en mettant l'accent sur quatre secteurs: infrastructures aéroportuaires, qualité environnementale, développement économique et tourisme culturel.

Mots clé: cité, métropole, gestion urbaine, aménagement.

A network of cities for a world of citizens. *VI World Congress Metropolis '99*. Barcelona, 16th to 19th march 1999

The 6th edition of the *Congress Metropolis* was held in Barcelona between March 16th and March 19th 1999 and was organised by the Association with the same name. Several topics concerning governing policy of the cities were discussed, stressing four different working areas: airport infrastructures, environmental quality, economic development and cultural tourism.

Key words: city, metropolis, urban management, planning.

- 157-160 **ROMAGOSA CASALS, Francesc; BRETON RENARD, Françoise** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Geografia) *Coastlines '99. Connecting Science and Management in the Coastal Zone*. VII Conferència Internacional de l'EUCC. Miedzyzdroje (Polònia), del 7 a l'11 de juny de 1999. *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 2000, núm. 36, p. 157-160.

Entre el 7 i l'11 de juny de 1999 tingué lloc a Miedzyzdroje (Polònia) una conferència internacional sobre el litoral europeu. La conferència, de caire pluridisciplinari, va incidir en les relacions entre el coneixement científic i la seva aplicació pràctica a la gestió de les àrees costaneres. Els debats, relacionats amb les sortides de camp, van permetre tractar els temes més actuals que afecten el litoral, especialment les costes bàltiques.

Paraules clau: costa, gestió del litoral, Europa.

Coastlines '99. Connecting Science and Management in the Coastal Zone. VII Conférence Internationale de la EUCC. Miedzyzdroje (Pologne), du 7 au 11 juin 1999

Entre le 7 et le 11 juin 1999, a eu lieu en Miedzyzdroje (Pologne) la Conférence Internationale sur les littoraux européennes. La Conférence, qui réunissait des experts de différentes disciplines, était orientée sur les relations entre les connaissances scientifiques et leur application dans la gestion des espaces littoraux. Les débats, associés à des visites de terrain, ont permis d'aborder les problèmes les plus actuels qui affectent les littoraux, spécialement les rivages de la Baltique.

Mots clé: côte, gestion des littoraux, Europe.

Coastlines '99. Connecting Science and Management in the Coastal Zone. VII EUCC International Conference. Miedzyzdroje (Poland), 7th to 11th June 1999

From 7th to 11th June 1999 it took place in Miedzyzdroje (Poland) an international conference on European coasts. The conference, pluridisciplinary-oriented, fell upon the relation between scientific knowledge and its practical experiences in the coastal zone management. The discussions, related to field trips, permitted to talk about on the present day topics that affect the littoral, especially the Baltic coast.

Key words: coast, coastal management, Europe.

- 161-166 **PAVÓN GAMERO, David; RIBERA MASGRAU, Lluís** (Universitat de Girona. Secció de Geografia) *Seminari Principis i mètodes en ecologia del paisatge*. Girona, 10 i 11 de juny de 1999. *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 2000, núm. 36, p. 161-166.

Els dies 10 i 11 de juny de 1999 va tenir lloc a la Universitat de Girona el seminari *Principis i mètodes en ecologia del paisatge*, impartit pel Dr. Almo Farina, direc-

tor del Museu d'Història Natural de Lunigiana (Toscana). L'objectiu era l'aprofundiment de la base teòrica, metodològica i conceptual d'aquesta nova perspectiva científica, caracteritzada per una voluntat integradora de postulats desenvolupats tant des de les ciències naturals com socials.

Paraules clau: ecologia del paisatge, mosaic, fragmentació, corredor ecològic.

Séminaire *Principis i mètodes en ecologia del paisatge*. Gérone, 10 et 11 juin 1999

Les 10 et 11 juin 1999 eut lieu à l'Université de Gérone le séminaire *Principes et Méthodes en Ecologie du Paysage* donné par le Dr. Almo Farina, directeur du Musée d'Histoire Naturelle de Lunigiana (Toscane). L'objectif c'était approfondir sur la base théorique, méthodologique et conceptuelle de cette nouvelle perspective scientifique, caractérisée par la volonté d'intégration des développements provenant des sciences physiques et sociales.

Mots clé: écologie du paysage, mosaïque, fragmentation, couloir écologique.

Seminar *Principis i mètodes en ecologia del paisatge*. Girona, 10th and 11th June 1999

The seminar *Principles and Methods on Landscape Ecology* held in the University of Girona between 10th and 11th June 1999 was carried out by Dr. Almo Farina, director of the Natural History Museum of Lunigiana (Tuscani). The main goal was to deep in the theoretical, methodological and conceptual bases of this new scientific perspective, characterised by developments coming from both physical and social sciences.

Key words: landscape ecology, mosaic, fragmentation, ecological corridor.

- 167-169 **ORTIZ GUITART, Anna** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Geografia)
VII Coloquio Ibérico de Geografía. Lisboa (Portugal), 30 de setembre al 2 d'octubre de 1999. *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 2000, núm. 36, p. 167-169.

Organitzat per la Universidade Nova de Lisboa, va tenir lloc a Lisboa el *VIII Coloquio Ibérico de Geografia*. L'objectiu de la trobada era donar a conèixer els treballs d'investigació que porten a terme geògrafs i geògrafes espanyols i portuguesos i establir un àmbit de reflexió entre les persones participants.

Paraules clau: Lisboa, geografia, congrés.

VIII Coloquio Ibérico de Geografia. Lisbonne (Portugal), 30 de setembre au 2 octobre 1999

Organisé par la Universidade Nova de Lisboa, le *VIIIème Colloque Ibérique de Géographie* a eu lieu à Lisbonne. L'objectif était connaître et réfléchir sur les travaux de recherche des géographes espagnols et portugais et d'établir une atmosphère de réflexion entre les participants.

Mots clé: Lisbonne, géographie, congrés.

VIII Coloquio Ibérico de Geografía. Lisbon (Portugal), 30th september to 2nd october 1999

The *VIIIth Iberian Geographical Congress* was held at the Universidade Nova de Lisboa; the goal of the congress was to know and discuss the research that Spanish and Portuguese geographers are doing at this moment.

Key words: Lisbon, geography, congress.

171-185 Ressenyes

Cancer Pomar, Luis Antonio. *La degradación y la protección del paisaje* (David Pavón Gamero).

García Ballesteros, Aurora (coord.). *Métodos y técnicas cualitativas en geografía social* (Claudia Pedone).

Sternberg, Hilgard O'Reilly. *A água e o homem na Várzea do Careiro* (Ricardo Ângelo Pereira de Lima).